

היערכות כלכלית לזקנה: איך מגיעים לזקנה בביטחון כלכלי

ד"ר אלה אוסטרובסקי-ברמן

ספטמבר 2026

ניתוח הסקר החברתי 2024

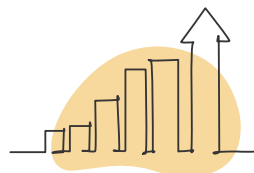
מ-248-26

על המחקר

אוכלוסיית המדגם

בני 50+
($N = 2,881$)

מקור הנתונים

הסקר החברתי 2024
(הלמ"ס), ובו פרק
מתחלף "אוריינות
והכלה פיננסית"

מטרת המחקר

בחינה של רמת
ההיערכות הכלכלית
לזקנה וזיהוי פערים
בין קבוצות אוכלוסייה

אבני הבניין של
הביטחון הכלכלי

תפיסות בנוגע למצב
הכלכלי

חוסן וידע פיננסי

על מה נדבר?

אבני הבניין של הביטחון הכלכלי בזקנה

יכולת להתמודד
עם אירועי בריאות

הכנסה
מפנסיה

הימצאות
קורת גג

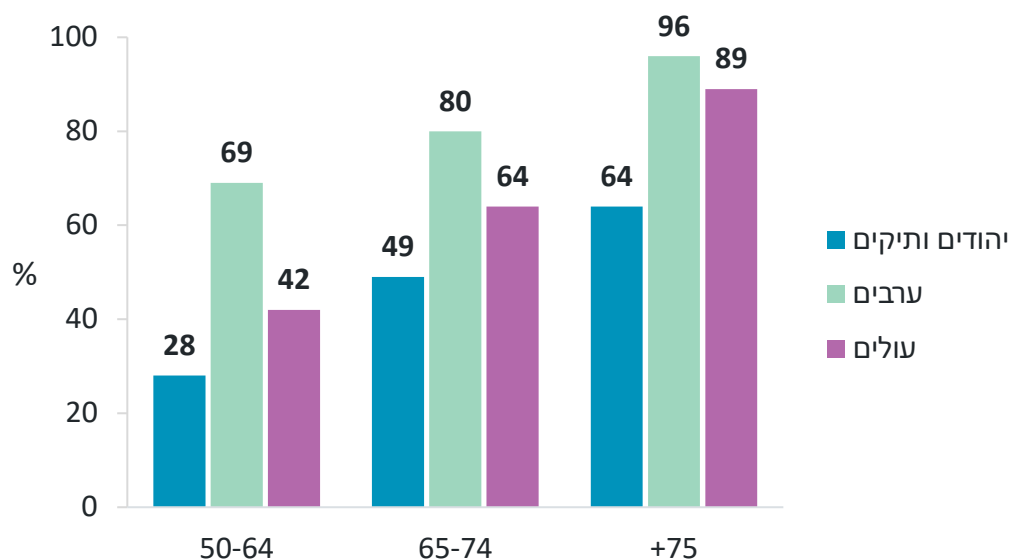
יכולת לתקשר עם
הרשויות במדינה
ועם מוסדות המדינה

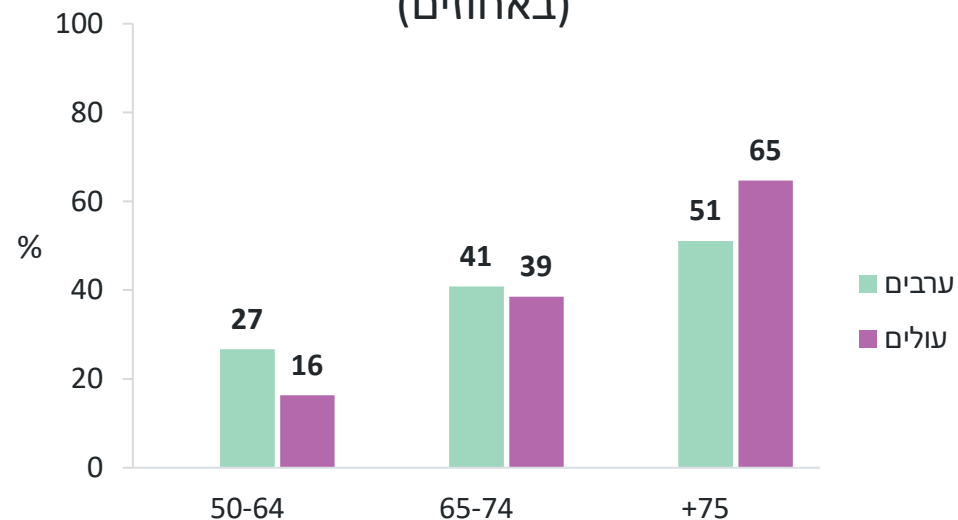
נגישות למידע ושירותים

קבוצות גדולות באוכלוסייה מתקשות בעברית ואינן משתמשות בשירותים דיגיטליים בסיסיים

שיעור בני +50 שאינם משתמשים בשירותים דיגיטליים של משרדי ממשלה (באחוזים)

שיעור בני +50 שיכולת הדיבור שלהם בעברית נמוכה או שאינם דוברים עברית (באחוזים)

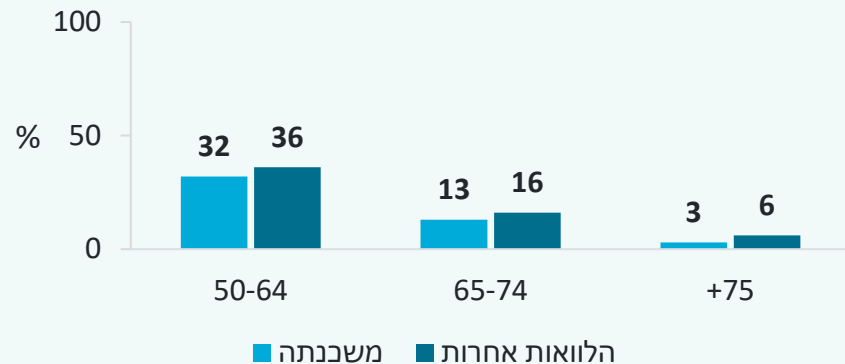

נדל"ן וחובות

בעלות על דירה נפוצה, אך קבוצת טרום-זקנה נושאת בנטל חובות גבוה

2 חובות

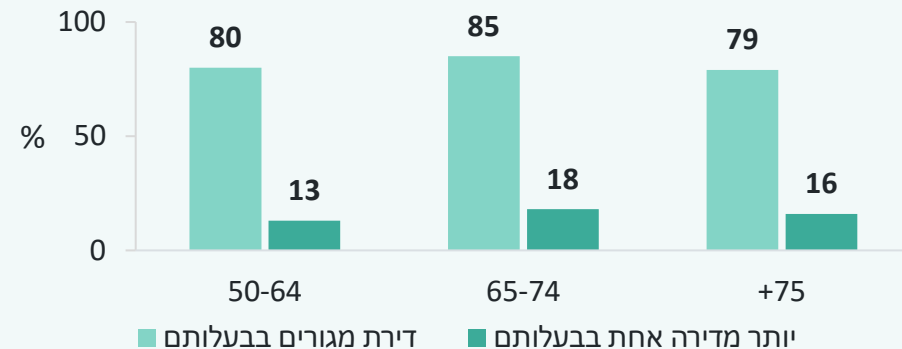
כלל בני +50 לפי קבוצת גיל
(באחוזים)

למחצית מבני 64-50 יש משכנתה או הלוואה לעומת
לכ-8% מבני +75, ול-18% מבני 64-50 יש גם וגם

1 בעלות על דירה

כלל בני +50 לפי קבוצת גיל
(באחוזים)

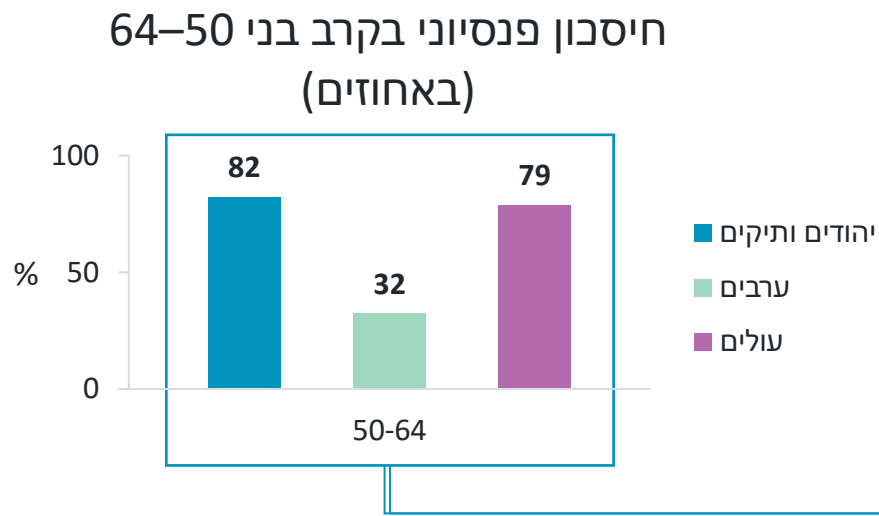

רק כ-60% מן העולים בני +65 גרים בדירה בבעלותם
לעומת כ-90% מבני +65 שאינם עולים

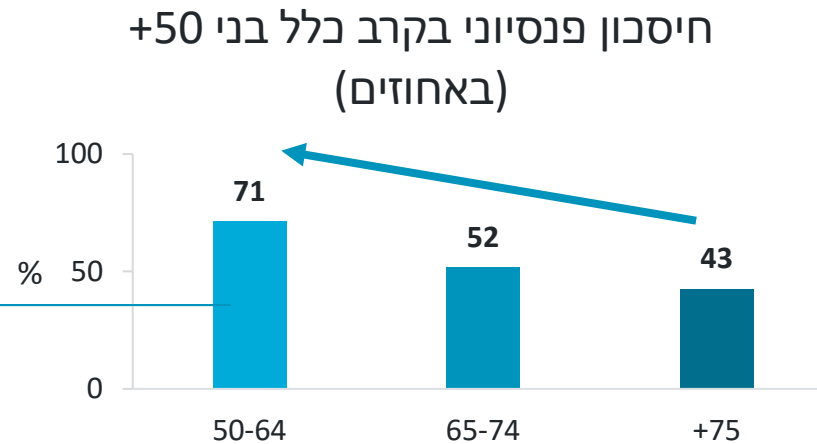
חיסכון פנסיוני: חל גידול בשיעור החוסכים לפנסיה, אך יש קבוצות פגיעות

לצד שיפור בין-דורי בשיעורי החיסכון, נותרו פערים גדולים בין האוכלוסיות

רק שליש מן הערבים בגילי
טרם-זקנה חוסכים לפנסיה

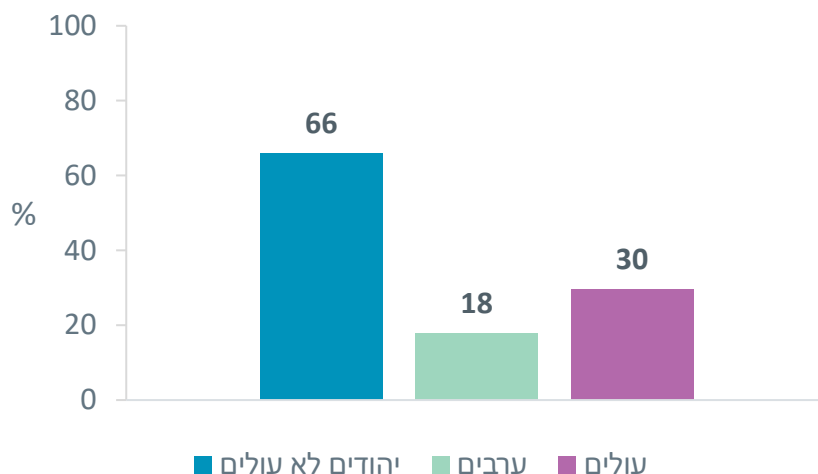
בקבוצות טרם-זקנה דווח
על שיעורי חיסכון גבוהים יותר

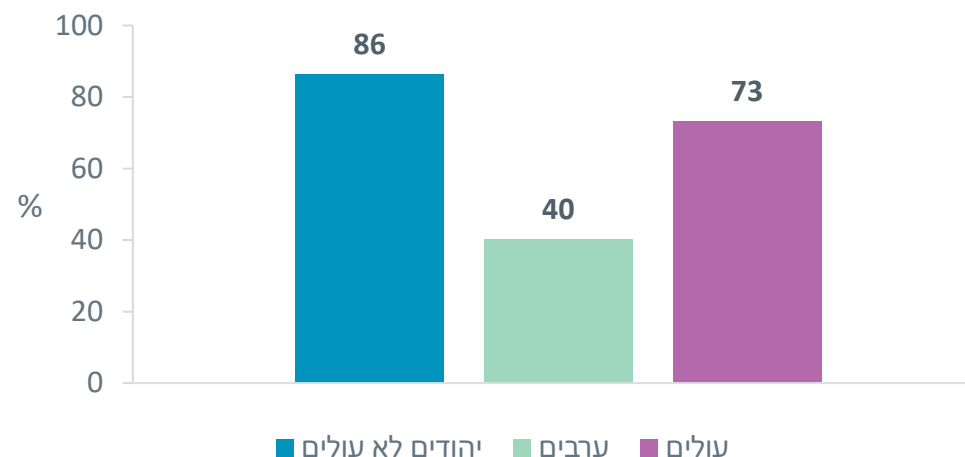
ביטחון כלכלי באירועים הקשורים לבריאות: פערים בין קבוצות האוכלוסייה בכיסוי הביטוחי

בקרב ערבים בני 50+ שיעור המבוטחים הנמוך ביותר, בייחוד בביטוח סיעודי

בעלי ביטוח סיעודי
בני 50+ (באחוזים)

בעלי ביטוח בריאות משלים או פרטי
בני 50+ (באחוזים)

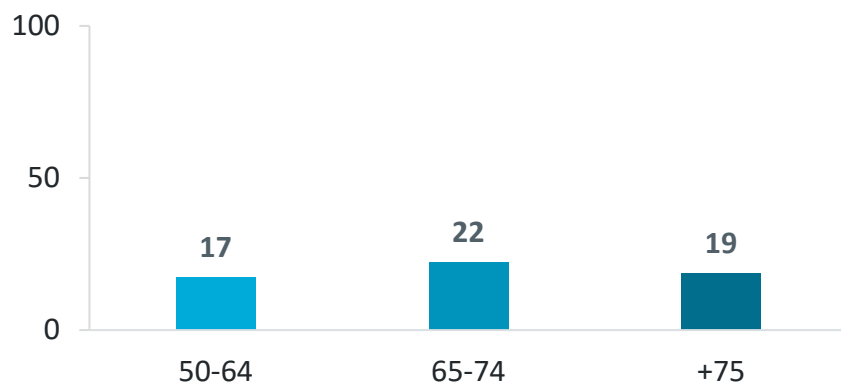
תפיסה של המצב הכלכלי

תחושת הביטחון הכלכלי

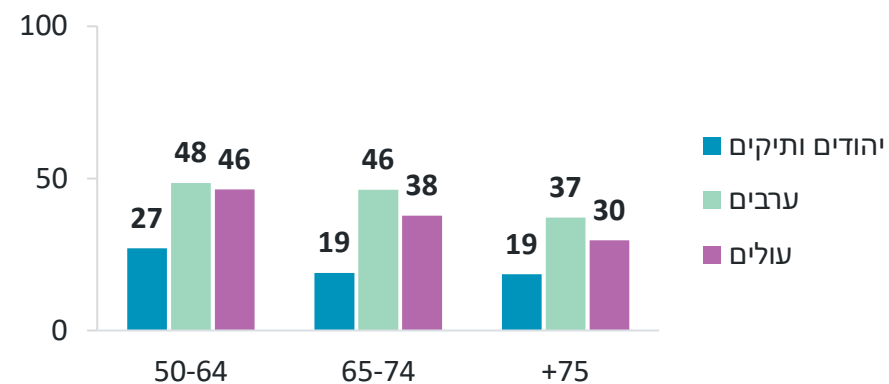
קבוצת טרום-זקנה מרוצה פחות ממצבה הכלכלי

חוסר שביעות רצון בהווה מלווה בפסימיות בנוגע לעתיד, עם זאת שיעור הפסימיים נמוך יחסית

פסימיים בנוגע לעתיד הכלכלי
בכלל בני 50+ (באחוזים)

לא מרוצים מן המצב הכלכלי
בכלל בני 50+ (באחוזים)

מוכנות כלכלית לפרישה

אוכלוסיות מוחלשות כלכלית וחברתית מוכנות פחות לפרישה

2

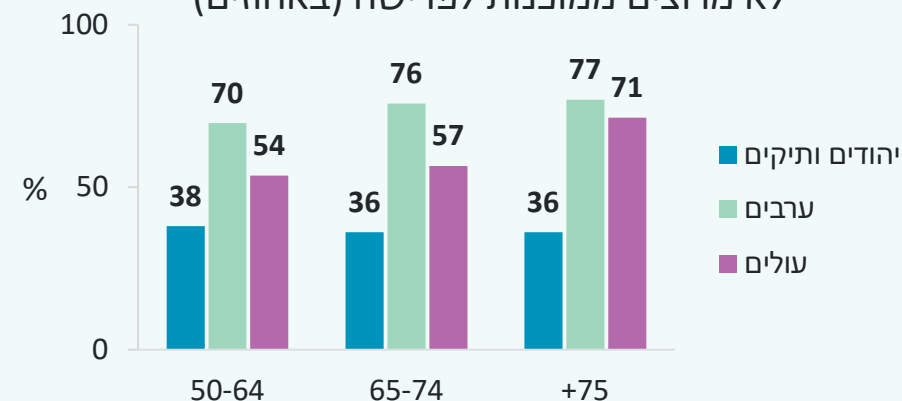
משתנים שמגבירים חוסר מוכנות לפרישה

- < ערבים
- < חסרי חיסכון פנסיוני
- < רווקים/גרשים
- < קושי בכיסוי הוצאות חודשיות
- < נשים
- < אין דירה בבעלות
- < שליטה נמוכה בכתיבה בעברית
- < חסרי ביטוח סיעודי

1

חוסר מוכנות כלכלית לפרישה

לא מרוצים ממוכנות לפרישה (באחוזים)

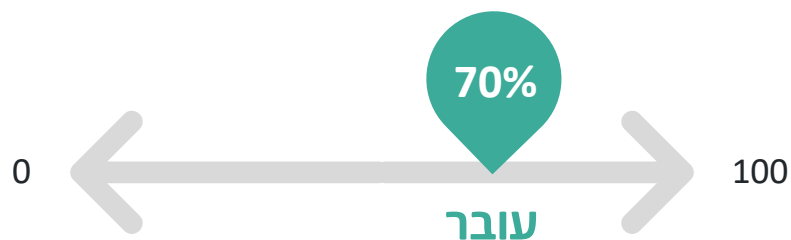

מצב העולים בקבוצת הצעירים השתפר לעומת העולים המבוגרים, אך באוכלוסיות האחרות נותר יציב

ידע פיננסי

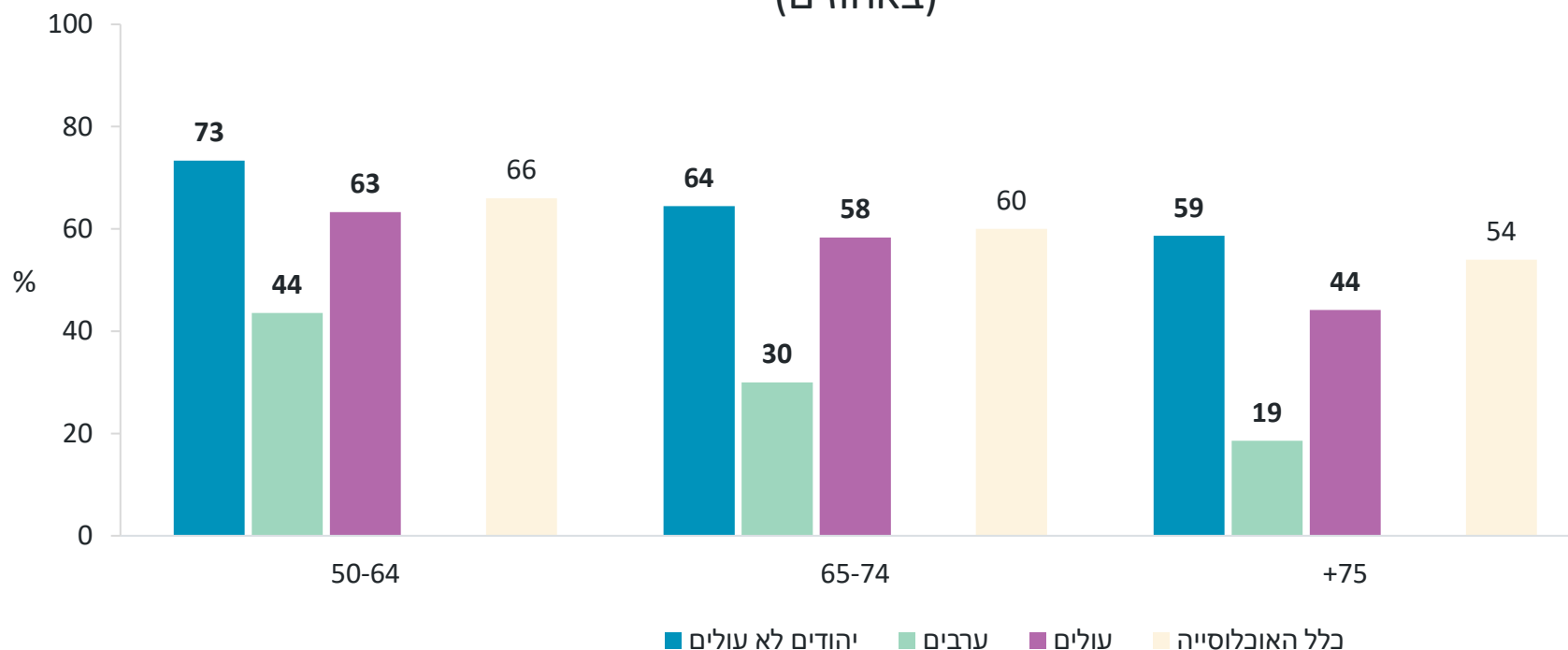
היכרות עם מונחים כלכליים בסיסיים נמדדה על ידי שבע שאלות בנושאים אינפלציה, ריבית, סיכון כלכלי וכו'

ידע פינוסי

משיבים שענו נכון על 70% מן השאלות
(באחוזים)

הערות:

נמדד בקרב משיבים שענו לפחות על 3 מ-7 שאלות
משיבים שענו על לפחות 3 שאלות, התשובות החסרות חושבו כלא-נכונות

מי נמצא בסיכון?

עולים

נשים

בני 75+

ערבים

בקר עולים

השכלה ושליטה טובה
בעברית מצמצמות
את החוסרים בידע
הפיננסי

גורמי הגנה:

מוכנות
לפרישה

חוסן פיננסי
גבוה

שליטה טובה
בעברית

השכלה

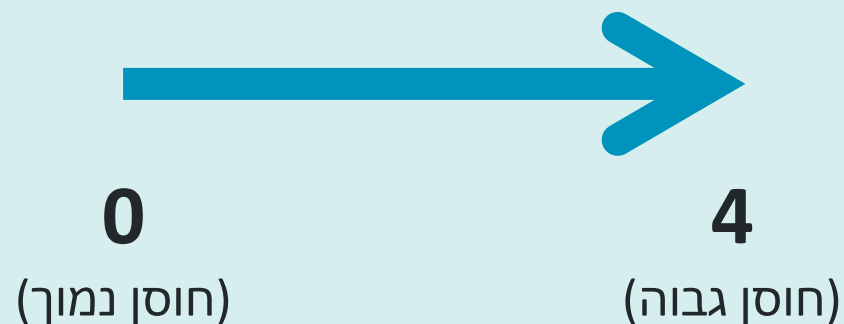
חוסן פיננסי

הפרט חסין פיננסית אם ביכולתו:

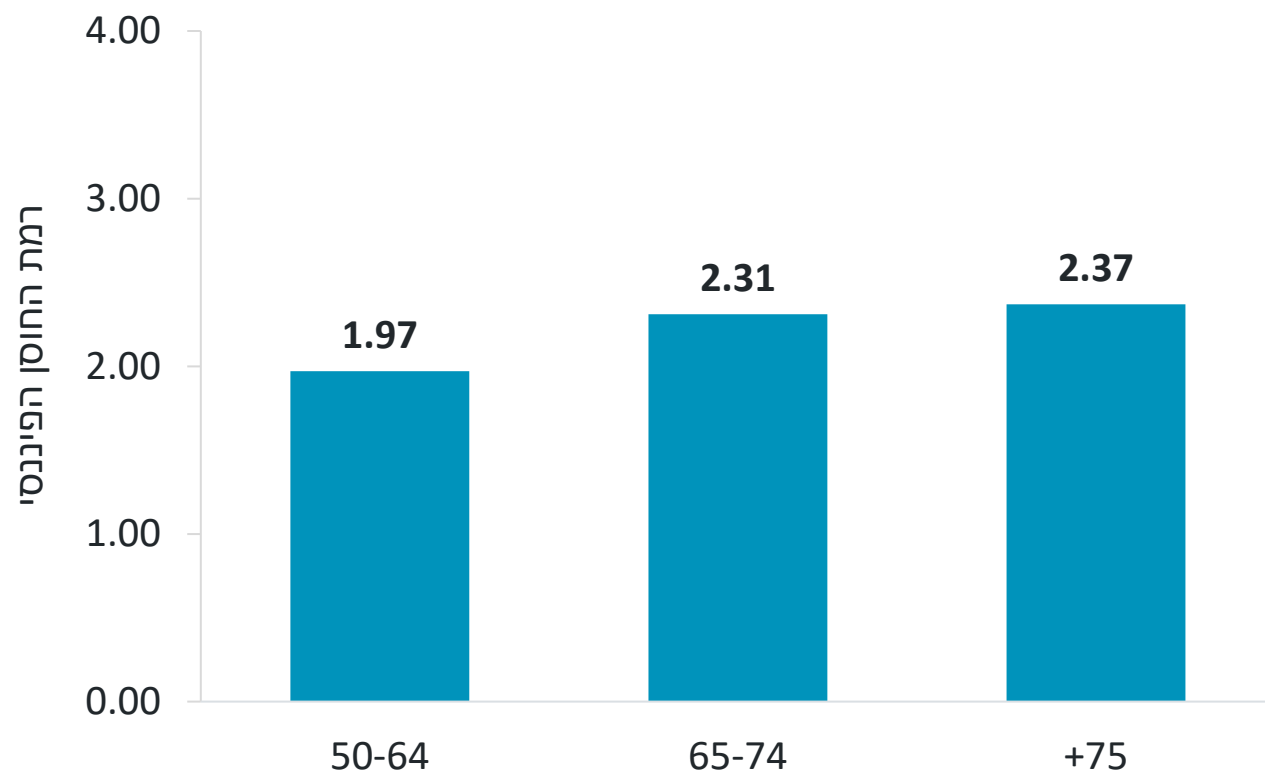
- 1 להתמודד עם הוצאה פתאומית ובלתי צפויה
- 2 לכסות את ההוצאות השוטפות
- 3 להחזיק מעמד בלי הכנסה לפחות שלושה חודשים
- 4 לסיים את החודש עם יתרה בספית חיובית

על המדד

חוסן פיננסי (מדד בנק ישראל): קבוצת טרום-זקנה בעלת חוסן פיננסי נמוך

לבני 65+
חוסן פיננסי
גבוה יותר
מלבני 50-64

מי נמצא בסיכון?

נשים
ללא בן זוג

עולים

ערבים

גורמי הגנה:

מצב בריאות
טוב

השכלה

ידע
פיננסי

מוכנות
לפרישה

חיסכון
פנסיוני

חוסן פיננסי מתואם עם מאפייני אוכלוסייה ומשאבים הניתנים לשיפור לאורך החיים

סיכום

סיכום ממצאים

פגיעות כלכלית מצטברת בקבוצות מוחלשות

ערבים, עולים, נשים ובעלי השכלה
נמוכה מוכנים פחות לפרישה

חוסר ביטחון כלכלי בהווה קשור
לפסימיות בנוגע לעתיד

משאבים כלכליים ואוריינות קשורים זה בזה

ידע פיננסי, חוסן פיננסי ומוכנות
לפרישה קשורים זה בזה

חסמי שפה וחסמי דיגיטל
קשורים לפגיעות כלכלית

פערים מתחילים עוד לפני הזקנה

יש פערים כלכליים גדולים
כבר בגילי 50–64

קבוצת טרום-הפרישה נושאת
בנטל חובות גבוה יותר ודיווחה
על חוסן פיננסי נמוך יותר

היערכות כלכלית לזקנה נבנית לאורך החיים באמצעות אוריינות, משאבים כלכליים וביטחון
כלכלי, לכן הפערים הנצפים בזקנה משקפים במידה רבה פערים שהצטברו קודם לכן

מנופים אפשריים לחיזוק ההיערכות הכלכלית

1

איתור מוקדם של אוכלוסיות בסיכון

2

הנגשת מידע ושירותים

- הנגשה שפתית
- חלופות לשירותים דיגיטליים

3

חיזוק מוכנות לפרישה
לפני גיל הפרישה

4

ליווי אישי בהתמצאות במידע
פיננסי, פנסיוני וביטוחי

תוצה ל ההקשה.

מאירס ג'ונט
ברוקדייל

